

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10—K
pol leta 5—
četrt leta 2:50
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrščanja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Prihodnja številka „Učiteljskega Tovariša“ izide dne 29. januarja 1915.

V smislu sklepa upravnega sveta z dne 6. januarja 1915 sklicujemo

X. izredni občni zbor

Učiteljske tiskarne v Ljubljani, registrirane zadruge z omejeno zavezo, na dan

2. februarja 1915

ob 1/2 11. uri dopoldne v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Dnevni red:

- I. Sprememba pravil.
- II. Slučajnosti.

Ljubljana, 7. januarja 1915

Predsednik: Član upravnega sveta:
Juraj Režek, s. r. Kristijan Engelman, s. r.

V petinpetdeseto leto.

Naš list stopa z današnjo številko v svoj petinpetdeseti letnik. Koliko je bilo napore, dela in žrtev v tej dolgi dobi — to ve le tisti, kdor je bil z nami dlje časa v kakršnikoli zvezi. Težka so bila vsa ta leta, najtežji časi so prišli sedaj. Ali nad usodo slovenskega šolstva in učiteljstva nismo obupavali nikoli in ne obupujemo niti sedaj. Ko minejo grozote sedanje vojne, ki trpi pod nje veherentno silo vsa naša domovina, tedaj zavladajo zopet normalne razmere, tedaj pride doba mirnega kulturnega in gospodarskega dela, ki zaceli rane ter prinese duševnim silam svobodo razvoja in tekmovalja na kulturnem polju.

Ker smo v sedanji dobi ob žrtvah vsi enako udeleženi, mora tudi pozneje v dobi miru vladati načelo enakosti. Nihče ne stoji nad drugim in ne živi na škodo drugega — ampak na temelju enakopravnosti uveljavljaj drug poleg drugega svoje kulturne in gospodarske potrebe in zahteve!

Solo čakajo v bodočnosti velike naloge. Treba bo poprijeti za delo s podvojeno silo, da nadomestimo preprečeno in zamujeno. Zmaga orožja je le tedaj popolna, ako in kadar padejo vsi meči in nožnice, se zasvetijo lemeži v oplojeni zemlji in se odpro širom vrata šol: orožje kulturnega dela se bliska v solncu svobode!

Zato pa ne omahujmo, ampak stojmo trdno in glejmo navzgor in naprej!

Da bo mogoče tudi nam vršiti svojo nalogo, ki je v tem času toliko težja in odgovornejša, moramo imeti zadostne podpore tako od naročnikov kakor od sotrudnikov. Vsak mora delati in žrtvovati za dva druga. Prijatelje prosimo, naj skrbe, da se naš list razširi. Rabimo plačujočih naročnikov, ker nimamo nobenih zakladov, da bi zajemali iz njih. Vse, kar smo in kar imamo, smo si dali sami. Uverjeni smo, da nihče ne odpade sedaj, ko goré nad našo zemljo silni plameni, ki se v njih izkuša prijateljstvo in zvestoba!

Vojna.

JUNAKOV GROB.

Fran Kuhar.

Oj, ta soldaški boben,
ta bo meni vel'ki zvon.
Oj, ta mi bo zazvonil,
kadar jaz umrl bom.

Kadarkoli smo peli to staro našo narodno, a Tebi toli priljubljeno pesem, tedaj pač ni domneval nihče izmed nas, da se bodo besede njene tako kmalu obistinile nad Teboj. Ko sva se letos meseca maja skupno udeležila tečaja za šolske vrte v Zalogu in si mi na Marijinem trgu v Ljubljani zadnjikrat podal desnico, pač nisem slutil, da Ti bom v nekaj mesecih pisal te vrstice v spomin.

Poslušen pozivu sivolasega vladarja, je odšel tovariš Fran Kuhar koncem julija t. l. k svojemu vojaškemu krdelu, ki je bil z njim poslan na južno bojišče. Tam ga je dne 27. novembra t. l. zjutraj dohitela smrt. Padel je na 802 m visokem srbskem hribu Suvor na črti Valjevo-Gornji Milanovac. Ranjen je bil že v levo nogo pod kolenom, imel je že prestreljeno roko, a še ni hotel iti nazaj med ranjence. Tovariši-častniki so ga svarili in mu prigovarjali, naj ostane zadaj, ker se je že komaj premikal naprej, a ni jih hotel slušati, nakar je dobil strel naravnost v srce in bil takoj mrtev.

Rodil se je pokojnik dne 3. januarja 1880. leta pri D. M. v Polju. Oče mu je bil ondotni nadučitelj Blaž Kuhar, ki se je leta 1883. v Ljubljani ponesrečil in še isto leto umrl. Po dovršenih študijah je nastopil Fran Kuhar svojo prvo učiteljsko službo v Kapelah pri Brežicah, odkoder je odšel k Sv. Antonu nad Rajhenburgom. Pozneje se je preselil na Kranjsko, kjer je služboval v St. Gotardu pri Trojanah, Domžalah in nazadnje v Pirničah pri Mežvodah. Bil je izvrsten učitelj ter je v šoli dosegal izborne uspehe. Živo se še spominjam, s kakim veseljem in ponosom mi je kazal pismene izdelke svojih učencev, ko sem ga nekoč med šolskim letom posevil v St. Gotardu. Nisem se mogel načuditi, da je mogel doseči toliko na gorski enorazrednici, kjer se je moral poleg velikega števila šolskih otrok tudi zaradi razsežnosti šolskega okoliša in neugodnih terenskih razmer preduševati s slabim šolskim obiskom. In vendar mi je pozneje večkrat zatrjeval, da je baš v St. Gotardu preživel najlepše čase. Služboval je tu skup z župnikom-pesnikom Antonom Hribarjem, tu si je tudi izbral iz znane rodovine Novakove na Trojanah družico življenja, Marico. Iz tega zakona je izšlo petero otrok, od katerih danes še štirje žive.

A kratko sijale so zvezde prijazne, v sanjah prijetnih ga zibal je up.

Ljubezniva soproga mu je jela bolehati na bolezn, ki jo še danes priklepna na bolniško posteljo, in pokojnik je moral v podvojeni meri okušati grenkost ubranega kruha, ki ga jemo slovenski učitelji!

Kot vojak je bil Fran Kuhar enoletni prostovoljec pri Belgijcih v Ljubljani, pozneje je bil kot poročnik prestavljen k 47. pehotnemu polku v Gorico, sedaj pa je bil pri črnovojniškem pohodnem bataljonu

št. 2/29. Kako ljutih bojov se je udeleževal na čelu svojega vojaškega oddelka, izpričuje zadnja dopisnica, ki jo je pisal dne 16. novembra 1914 svojemu bratu Antonu, učitelju v Trbovljah. Tam mu poroča, da so ostali od 2. stotnije nazadnje še sam častnik in štirje možje. Nekaj dni pozneje je tudi on prelil svojo srčno kri za cesarja in domovino. V vasi Planičnica, oddaljeni dve uri od Valjeva, so ga pokopali z vsemi vojaškimi častmi.

Ko pa so ga njegovi bojni tovariši položili v prerani grob, tedaj je v daljni slovenski zemlji zaplakala bolna njegova soproga, zaplakala je čvetero nedolžnih sirot, preko srbskih poljan pa so zaveli ledeno-mrzli vetrovi, ki so prinašali od slovenskih gora zadnji refren njemu toli priljubljene pesmi:

Oj, ti gorenski fantje
bodo pokopali me.
Vsi bodo me spremili
na zelene travnike.

V miru počivaj, slovenski učiteljski junak!
Pograjec.

Padli slovenski učitelji.

PADLI UČITELJSKI TOVARIŠ.

Tovariš Andrej Čok, učitelj v Trstu, ki je sedaj v srbskem ujetništvu, objavlja z datumom 24. decembra pref. l. v »Eđinosti« z dne 4. t. m., št. 4, z južnega bojišča med drugimi vestmi tudi to:

Imel sem prijatelja, L e o n o w a t z se je imenoval in je bil ravnatelj meščanske šole v malem mestu zapadne Galicije. Že v Pulju se je veselil, da ni v Galiciji in da je bolje vendarle v Srbiji.

»Domovina moja je težko izkušana«, mi je rekel in za ženo se je bal, da se ji kaj ne zgodi. Še bolj vesel je bil, ko je v Srbiji postal »ordonanc«, prenašalec povelj in ukazov. Siromak, morda je to bila njegova nesreča. Po čisto odprtem polju je moral do poveljnika bližnjega polka. Kroglja ga je zadela ravno v srce. Naj bi mu bila lahka vroča balkanska tla, na katerih je večkrat sanjal o srečni bodočnosti svoje domovine Poljske!

Tovariš F u r l a n u iz Studenega pri Postojni se je tudi zdelo, da je manj nevarno biti »ordonanc«, kot se boriti. Padel je, izvršujoč vestno povelje, ki mu je bilo dano. Nedaleč od Županca ob Ljigu, pritoku Kolubare, počiva na koruznem polju.

Poljaku in Slovencu ob strani omenjam tudi B u d k o v i č a, hrvatskega učitelja iz Istre. Mlad, poln nad in idealov — saj smo o njih govorili v kraljevskih toplicah Kobiljači — je padel na nekem griču blizu Arangjelovca. Tovariš Š e s t a n, tudi istrski učitelj, mi je prinesel vse, kar je dobil v pokojnikovih žepih. Pogledal je v stran, ko mi je izročil listino, v kateri je bila slika pokojnikove zaročenke. Bal se je, da bi opazil solze v njegovih očeh. Šestane! Morda si opazil, da sem se ozrl jaz v nasprotno stran . . .

Tako tovariš Čok. — Mi dostavljamo tem besedam: Bodi vam, vrli junaški tovariši-vojniki in dragi naši bratje, počitek sladak v daljni zemlji! Dali ste domovini svojo najdražjo last — svoje življenje! Slava vašemu spominu!

AVSTRIJSKI UČITELJI V VOJNI.

»Deutsch-österreichische Lehrer-Zeitung« pravi v svoji 1. letošnji številki z dne 1. t. m., da smemo po uradni statistiki število avstrijskega ljudskošolskega in meščanskošolskega učiteljstva računati okroglo na 100.000. Od tega števila odpade na ženske učne osebe 20.000, torej ostane 80.000 moških učnih oseb. — Kolikor kažejo izkazi iz posameznih dežel, je v vojni 25% učiteljev, to je 20.000 mož. To je primeroma visoko število, ker so drugi stanovni dali mnogo manj vojakov. Vzrok temu je dejstvo, da mora vsak, ki se hoče posvetiti učiteljskemu stanu, takoj ob vstopu na učiteljske dokazati z zdravniškim izpovedalmo svojo telesno usposobljenost. — Od avstrijskih učiteljev-vojakov jih je do sedaj padlo okroglo 800, število ranjencev je pa veliko večje.

DRŽAVNI PRORAČUN.

Državni proračun bo v kratkem objavljen potom cesarske odredbe. In sicer bo le provizoričen proračun, ki bo obsegal dobo od 1. jan. do 30. junija l. 1915. Kakih novih posojil v tem proračunu ne bo. Ravno tako ne bo proračun to pot sestavljen v podrobnostih, ampak le v okroglih vsotah, ki bodo kriile glavne postojanke.

KOLIKO ČASA BO TRAJALA VOJNA?

Iz Budimpešte pišejo dunajski »Zeit«: Nekí tukajšnji tednik je več ogrskih osebno vprašal: »Koliko časa bo še trajala vojna?« Odgovori so dovolj zanimivi. Višji župan Barczy sodi, da se mora končati vojna še pred prvim polletjem 1915. Bančni ravnatelj tajni svetnik Lanczy trdi, da ni dovolj moder, da odgovori na vprašanje, a resen je dovolj, da na vprašanje ne more odgovoriti. Vsekakor izjavlja, Avstro-Ogrska se more več časa vojskovati, kakor druge države, ker se o naši sposobnosti ne more dvomiti. Bivši pravosodni minister Polonyi zaupa Hindenburgu, ki ga ne smatra le za najboljšega vojskovodjo sedanosti, marveč za največjega vojskovodjo vseh časov. Izvaja: »Zaupajoč Hindenburgovemu geniju, upam na hiter in zmagovit konec. — Tudi na Dunaju znani stari gledališki igralec Ujhazy sodi jako skeptično: »Ta vojna se sploh ne bo končala. Kdo vraga bo zahteval mir? Nobena država ni do-

volj srčna, da odkrito prizna, da je že sita vojne. Najbolj veselo je odgovoril pisatelj Marton, ki ni, kakor večina, odgovoril na vprašanje s protivprašanjem: »Sem li prerok?« marveč je jasno in odločno izrazil: »Ta vojna more trajati najdlje še dva meseca — ker dlje časa ne vzdrže več moje finančne razmere.«

ASTRIJSKA RDEČA KNJIGA.

Z Dunaja poročajo: Zunanje ministrstvo pripravlja zbirko diplomatskih dokumentov, ki pojasnjujejo stališče in vlogo monarhije pri sedanjem evropskem konfliktu. Publikacija izide kot »rdeča knjiga«.

BREZPLAČNO PREVAŽANJE DARIL ZA »RDEČI KRIŽ«.

S takojšnjo veljavnostjo do preklica, najdalje pa do 1. februarja 1915 se dovoli na vseh, v obratu c. kr. avstrijskih državnih železnih stoečih normalnih in ozkotirnih progah za darila, ki se oddajo za »Rdeči križ« kot brzovozno ali vozno blago, brezplačno prevažanje pod naslednjimi pogoji: 1. Olajšava velja za blago, ki je pripravno za osebno uporabo ranjenih ali bolnih vojakov in za potrebščine v bolnicah. Vse predmete, ki očitno nimajo teh lastnosti, izključijo odpošilne postaje od te olajšave. 2. Kot prejemnika pošiljatev morata biti napisana v vozni listih Avstrijska družba »Rdečega križa« na Dunaju ali društvo avstrijske družbe »Rdečega križa«. Društva se nazivljajo: Deželno pomožno društvo Rdečega križa, Gospejno pomožno društvo Rdečega križa, Deželno in gospejno pomožno društvo Rdečega križa, itd. 3. Označbi vsebine v vozni listih mora biti že pri oddaji pripisan pristavek: »Prostovoljna darila za Rdeči križ«. 4. Predjmi in povzeta po dohodu so izključena pri posluževanju te olajšave. Podrobna pojasnila dajejo postaje.

OPROSTITEV OD ČRNOVOJNIŠKE SLUŽBE NA OGRSKEM.

Listi poročajo: Poljedelski minister baron Ghillany je izdal naredbo, ki je pozvala oblasti, da predložijo do 5. januarja 1915 imena vseh onih črnovojnikov, rojenih v letih 1873. do 1890., ki so nujno potrebni v gospodarskih in poljedelskih institucijah, da se oprostijo vojaške službe.

VOLITVE V OBČINSKE ZASTOPE ODLOŽENE.

Kor. urad poroča: Zaradi obvezne aktivne vojaške službe ne more mnogo moških, ki so upravičeni, udeležiti se volitev v občinske zastope, izvrševati te svoje volilne pravice, dokler so vpoklicani pod orožje. Ker je s tem izključeno od volitev tako znatno število volilcev, bi to utegnlo vplivati na izid volitev ter provzročiti uspehe, ki bi nikakor ne odgovarjali pravi sestavi volilstva. Vrhutega pa aktivno službujoče vojaške osebe tudi nimajo pasivne volilne pravice, tako da bi mnogo občinskih odbornikov, ki so že delovali na polju občinske uprave, ne moglo biti iznova poklicanih na svoja prejšnja mesta. Ta položaj je vlado spodbudil, da je v soglasju z mnogimi tozadevnimi željami, ki so ji došle od prebivalstva samega, deželnim oblastvom, ki pridejo pri tem v poštev, poslala primerna navodila glede odložitve volitev v občinske zastope, ki bi se po določbah občinskih redov morda imele izvršiti.

TRAGIKA OBMEJNIH POKRAJIN.

»Kölnische Volkszeitung« poroča iz Alzacije-Lotaringije: Slučaji, da si stoje v krvavi borbi na zapadni fronti prijatelji in sorodniki nasproti, so v Alzaciji-Lotaringiji jako številni. Ni je skoro starejše rodovine, ki bi ne imela tam in tu sorodnikov in znancev, in sicer pogosto jako bližnje pripadnike ožjega in širšega rodovinskega kroga. Tako mi je še pred kratkim tožila mati nekega mladega lotarinškega učitelja, ki se nahaja istotako v vojni, da je ne muči samo skrb za njenega edinega sina, ampak predvsem strašna misel, da bi se mogla kdaj srečati v boju njena oba brata, od katerih se nahaja eden v nemški, drugi pa v francoski armadi in sta oba pustila doma ženo in otroke. Da si stoje nasproti bratanci, to se smatra v Alzaciji že kot nekaj samo ob sebi umljivega. Pred kratkim je prišla mimo neke vojaške železniške čuvajnice četa francoskih ujetnikov. Straža je obstojala večinoma iz samih lotarinških črnovojnikov. Neki vojak iz Lamberga je zaklical glasno: »Ali ni nobenih lotarinških bratov!« — »Da!« mu je odgovoril nekdo, »jaz

sem sin posestnika A. V. iz Lamberga.« Slučaj je nanese, da se je med stražo čuvajnice nahajal ravno njegov bratranec. Snidenje je bilo seveda silno iskreno in presrčno. Če bi preiskavali, bi videli v tej vojni še na stotine in tisoče takih slučajev.

MEDNARODNA MIROVNA KONFERENCA V KOPENHAGNU.

Korespondenčni urad poroča: V Kopenhagen sklicana mednarodna mirovna konferenca je določena za 17. in 18. januarja 1915. Časopisje in občinstvo je izključeno od posvetovanj. — V zvezi s konferenco se vrši velika javna manifestacija za mir.

OGRSKI UČITELJI V VOJNI.

Po neki privatni statistiki se nahaja 4906 ogrskih učiteljev na bojiščih. Od teh jih je bilo 206 že ranjenih, 41 jih je padlo.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Šolsko vodstvo v Vipoljih v Brdih 40 K; šola v Ormožu-okolici 154 K + 19 K 67 vin. = 173 K 67 vin.; učiteljstvo obeh ljudskih šol v Spodnji Šiški 15 K; šolska prireditelj v Gorenjem Logatcu 145 K 24 v.; prireditelj v Dolenjem Logatcu s sodelovanjem šolske mladine 800 K; šola v Velikih Laščah 800 K; učiteljstvo C. M. šol v Trstu 10 K; učiteljica Ana Somrakova zbirko »Zaveze učiteljev« v Velikih Laščah 12 K; Josip Terčak, šol. voditelj v Ksaveriju, nabral 212 K 95 vin.; učiteljstvo v Ksaveriju nabralo 76 K 40 vin.; učiteljice dekliške šole v Hrasniku namesto cvetk na krsto gospe Umbergerjeve 10 K; nekatere slovenske ljudske šole v Istri (glej notico z Brega med istrskimi vestmi v današnji številki!) 403 K 33 vin.; šolska mladina v Plaveh pri Gorici 52 K 22 vin.; skupaj 2750 K 81 vin.

V zadnji številki izkazanih . . . K 12634:42
Danes izkazanih K 2750:81
Doslej nabranih K 15385:23

Prosimo nadaljnih obvestil, oziroma izpopolnil dosežanih izkazov!

Dvajseti občni zbor „Društva za zgradbo Učiteljskega Konvikta“.

Dne 28. decembra 1914 l. je imelo Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta svoj redni letni občni zbor v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne. Zborovanje je otvoril društveni predsednik tov. Jakob Furlan s prijaznim pozdravom na prisotne. Ko omenja uspešno delovanje društva, poda besedo društvemu tajniku tov. Juraju Režku, ki izvaja sledeče:

Slavni občni zbor!

Na današnji dan, v dan nedolžnih otročičev, se je bilo pred 20. leti ustanovilo naše društvo s preblagim namenom, postaviti dom, ki bodi zavetišče osiroteli deci naših tovarišev. Obhajamo torej dvajsetletnico svojega društvenega obstanka. To svojo 20letnico smo hoteli bolj slovesno obhajati in prirediti po krajevnih razmerah tuintam koncerte in veselice, s čigar dohodki naj bi se dvignil naš zgradbeni kapital. Toda mi smo obračali, dogodki časa pa so obrnili vse drugače.

Prišli so žalostni in težki časi za vse avstrijske narode in stanovce. Zlobna morilčeva roka je uničila dvoje najblažjih src, našega prestolonaslednika in njegovo soprogo, ki sta bila ponos, up in nada vse širne naše Avstrije. Da ob takem položaju ni bilo časa za koncerte in veselice, je pač umevno, s tem pa so nam tudi izostali mnogi dohodki.

Kmalu potem je izbruhnila vojna, in pozabiti smo morali zopet nase, pa misliti, delati in zbirati za hrabre naše vojake. V podporo tem vrlim našim bojevnikom je z ostalimi našimi društvi tudi naše društvo takoj med prvimi prispevalo z zneskom 350 K za »Rdeči križ«.

Pa navzlic vsem tem težkim razmeram smo delali in storili za društvene namene, kakor boste čuli iz blagajnikovega poročila, da se je tudi v tem letu izdatno dvignil naš zgradbeni kapital. K temu pa so nam pripomogli naši stari zavedni člani izmed učiteljstva in naši dobri prijatelji-podporniki. Res je število članov glede na skupno število slovenskega učiteljstva še vedno jako majhno in bi ob nekoliko večji stanovski zavednosti bilo lahko mnogo

boljše, zato pa izrekamo toliko iskrenejšo zahvalo tem zvestim svojim članom.

Med mnogimi dobrotniki svojimi se moramo v prvi vrsti prehvaležno spomniti svojega preblagega vladarja, ki je z Najvišjim sklepom z dne 10. julija 1914 milostno odredil blagovolil, da se iz dohodkov dobrodelne državne loterije našemu društvu izplača znesek 3468 K 65 v. (Slava mu!)

Drugi veliki naš dobrotnik je vele-slavni občinski zastop ljubljanski, ki je bil v svoji javni seji dne 31. decembra 1904 sklenil, da se v podporo našemu društvu skozi 10 let izplača po 500 K, in smo letos izplačana prejeli zadnja dva obroka 1000 K.

Pozabile pa nas niso tudi v tem letu mnoge naše posojilnice in hranilnice, da, celo dve sodni poravnavi po 50 K sta se izvršili našemu društvu v korist.

Lep dohodek nam je prinesel zopet naš »gospodarski program«, le žal, da se ga navzlic vsakoletnim priporočilom tako malo držimo. Tvrška Grubbauer nas je podprla z lepo vsoto 700 K; njej so se pridružile s precejšnjimi doneski tvrške: Janko Češnik, Gričar in Mejač, Fr. Ks. Souvan in Marija Tičar. Vse te naše dobrotnike in podpornike kar najtopleje priporočamo našemu učiteljstvu, ker roka umiva roko.

Preskrbeli smo naši mladini tudi letos za duševno hrano dobro berivo, ker smo založili in izdali Ivo Troštove zbrane spise »Moja setev« I. zvezek, v tisku pa je že tudi njegov II. zvezek in A. Rapetov IV. in V. zvezek. Naši krajni šolski sveti in šolska vodstva pa naj poskrbe, da pridejo ti spisi naši mladini v roke v čim večjem številu. Natisniti smo dali v 10.000 izvodih tudi Janko Žirovnikove »Narodne pesmi« III. zvezek, ki jih naša šolska in odrasla mladina tako rada prebira in prepeva.

Razpisali smo tudi z ozirom na sedanje vojne dogodke dvoje pisateljskih nagrad po 150 K in 100 K z namenom, zbu-jati v slovenski mladini patriotski čut ter ljubezen do cesarja in domovine, poveljčevati junaštvo naših vojakov, navduševati za stalno slovo med avstrijskimi narodi. Prejeli smo 7 tekmovalnih spisov, ki se bodo dali v presojo za to odbranemu odseku.

Na lanskem občnem zboru odobreno V. mesto »Cesarja Francá Jožefa I. jubilejske ustanove za učiteljske sirote na Kranjskem« smo izmed dveh priglasenih prosilcev oddali Kazimirju Pretnarju, dijaku VI. gimn. razreda. Ob cesarjevem 66letnem vladarskem jubileju je bilo torej obdarovanih pet učiteljskih sirot po 80 K.

Ako še povem, da je društvene posle vodil in opravljal dosedanj odbor, je s tem moje skromno poročilo pri kraju.

Naše društvo šteje letos 63 pokroviteljev, 220 pravih članov in 105 podpornikov.

Končno izrekamo vsem dobrim in blagim dobrotnikom in podpornikom še na tem mestu svojo najsrčnejšo zahvalo. Da nam jih Bog poživi! (Splošno odobranje.)

Ko se je vzelo tajniško poročilo brez debate in odobruje na znanje, je dobil

besedo društveni blagajnik tov. Jakob Dimnik, ki je poročal tako-le:

Slavni občni zbor!

Od zore do mraka sred trdega dela za blagor človeštva živeli vse dni! »Uč. T.« 1913.

Danes praznuje naše društvo dvajsetletnico svojega obstanka in z društvom praznujemo ta dvajsetletni jubilej tudi trije odborniki, in sicer: tov. Režek, Furlan in jaz. Tov. Režek in moja malenkost sva vseh teh 20 let društvena funkcionarja, in sicer tov. Juraj Režek tajnik in jaz pa blagajnik. Tov. Jakob Furlan je bil do leta 1904. odbornik, l. 1904. drugi podpredsednik in od leta 1905. je pa predsednik. Odbor za l. upravno leto je bil pa sledeči:

Zumer Andrej, predsednik;
Raktelj Fran. I. podpredsednik;
Kecelj Alojzij, II. podpredsednik;

Režek Juraj, tajnik;
Dimnik Jakob, blagajnik;
Cepuder Josip, Furlan Jakob, Janežič Janko in Likar Janko, odborniki.

Izvemši prvega društvenega leta je ves čas v odboru tudi tov. Engelbert Gangl.

Prvi društveni predsednik je bil pokojni Andrej Žumer, in sicer do leta 1902. Tega leta je bil izvoljen predsednikom tov. Frančišek Gaberšek. Na občnem zboru leta 1903. je tov. Gaberšek odložil to častno mesto. Namesto njega je prevzel predsedniško mesto I. podpredsednik tov. Josip Cepuder, ki se je pa kmalu po občnem zboru odpovedal; zato je vodil društvene posle l. 1904. II. podpredsednik tov. Jakob Furlan, ki je bil naslednje leto izvoljen predsednikom. Od leta 1905. dalje je tov. Jakob Furlan predsednik, tov. Luka Jelenc I. podpredsednik in tov. Ignacij Križman pa II. podpredsednik.

Posel pregledovalca računov pa opravljala najdlje in tudi kar najbolj vestno tov. Alojzij Kecelj, in sicer od 1901 dalje.

Prva leta sta bila prav delavna društvena odborna tudi tovariš Fran Črnagoj in Janko Likar, ki sta se pa leta 1905., ko smo razširili društveni delokrog tudi na Primorsko in Štajersko, prostovoljno umaknila na ljubo dvema tovarišema iz naših sosednih slovenskih dežel.

Po tem uvodu prihajam k blagajniškemu poročilu za tekoče leto. Podrobnosti ne bom navajal, ker sta to vse natančno pregledala pregledovalca računov in bosta tudi poročala, v kakšnem stanju se nahajajo računi. Omejil se bom — kakor lansko leto — na glavne podatke.

Lansko leto ob tem času je znašalo naše imetje brez zaloge knjig K 85.723:27, letos pa — brez zaloge knjig — 92.741:47 kron; napredovali smo torej za K 7018:20. Zaloge knjig je pa vredna po 35% odbitku K 15.000. Vse naše imetje znaša ob dvajsetletnem jubileju K 107.741:47. Rubikon je prekoračen; podvizati se moramo, da čimprej izpopolnimo tudi drugi stotisočak. In v to pomozi Bog!

Blagajnik tov. Jakob Dimnik poroča:

Računski zaključek za XX. upravno leto.

Letočni promet.

Št.	Prejemki	K	h
1.	Saldo l. 1913	897	21
2.	Dividenda H. in P. U. K. za l. 1913	17	50
3.	Dividenda Učiteljske tiskarne	165	—
4.	Letnina in darila	5718	15
5.	Dvignjene obresti iz Mestne hranilnice Ljubljanske	471	27
6.	Dvig iz Kmetске posojilnice Ljubljanske okolice	350	—
7.	Kuponi dveh srečk	14	—
8.	Kuponi dveh obligacij	12	—
9.	Plačane obresti	2391	—
		10.036	13
Št.	Izdatki	K	h
1.	V Kmetsko posojilnico vložil	2900	—
2.	V Hranilnico in Posojilnico Učiteljskega Konvikta vložil	888	50
3.	Upravni stroški	645	80
4.	Učiteljski Tovariš za l. 1914	10	08
5.	Davek	130	22
6.	Avstrijski »Rdeči križ«	350	—
7.	Inserat v U. T.	50	—
8.	Ces. F. J. I. jub. ustanova	400	20
	Promet:	5.374	80
	Prejemki	K 10.036:13	
	Izdatki	5.374:80	
		K 15.410:93	
	Saldo l. 1914	K 4661:33	